

Mesilasemade kasvatamise võtted

Kokkuvõtte loengust Tartu Mesinike Seltsi mesindusõppusel Tartus 09.12.2009.a.

Lektor Jaanus Tull, lektorileping PR-6-1.5-22

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Kasvatuspere valik st. milliset mesilasemast hakata uusi emasid kasvatama? Mesilas kõik mesilaspered on hindamise all. Igal aastal kogume andmed kokku, mille põhjal teeme valiku nendest peredest mida tasub paljundama hakata. Alljärgnevalt on toodud hindamise põhimõtted:

Hinnangu kriteeriumid (skaala 1-5):

Talvekindlus (hinnang langetise järgi, aeg aprilli algus):

- 1-Langetises väga palju surnuid mesilasi u 5-6 liitrit
- 2-Langetises palju surnuid mesilasi u 2-4 liitrit
- 3-Langetises surnuid mesilasi u 1-2 liitrit
- 4-Langetises u 10 cm² alal surnuid mesilasi
- 5-Langetises mõni üksik surnud mesilane

Sülemlemine:

- 1-Mesilaspere sülemleb
- 2-Kupus on munad,vaglad sees, kuid ei sülemle
- 3-Kupud on, kuid ei sülemle
- 4-Kupualgmed on, kuid ei sülemle
- 5-ei ole kuppe ja ei sülemle

Temperament: (kärjel püsimine)

- 1-Mesilaspere avades on palju mesilasi õhus lendamas
- 2-Mesilased jooksevad kärjel kiirelt ringi, mõned lendavad
- 3-Mesilased natukene kärjel rahutud
- 4-Rahulikud
- 5-Väga rahulikud, mesilased ei reageeri millegile

Haiguskindlus:

- 1-Haudmehaigused (ameerika ja euroopa haudmemädanik)
- 2-Lubihauae, teisi haudmehaigusi ei esine
- 3-Üksikud lubihaudme nähud lesehaudmes
- 4-Eelmisel mesindushooajal olid üksikud lubihaudme nähud lesehaudmes
- 5-Ei ole haudmehaigusi

Tigedus (närvilisus,agreesiivsus-kalduvus nõelamisele)

- 1-Agresiivne, mesilased nõelavad
- 2-Mesilased nõelavad pere läbivaatamisel (4-10 nõelamist korra kohta)
- 3- Mesilased nõelavad pere läbivaatamisel (1-3 nõelamist korra kohta)
- 4-Mesilased ei nõela, mesindushooaja jooksul 1-2 nõelamist
- 5-Mesilased ei nõela hooaja vältel üldse

Meetoodang: Eelmise aasta neto meetoodang mesilaspere kohta

Emadekasvatamise meetod.

Mesilasemasid kasvatame hetkel asinult vageldamise teel. Emadekasvatamise vahendid: kasvatusraam, kupud, kupualgmed, puurid, emasaatepuurid, vageldusnõelad, paarumistarud.

Vageldamine. Vageldan 1,5 päeva vanuseid vaklu, tõstes neid vageldusnõela abil plastikust kupualgmetesse. Emadekasvatus raamile saan paigutada ka 26 või 30 kupualget. Kasvatusraami asetan eelnevalt ettevalmistatud ampperre. Järgmisel päeval kontrollin vaklade vastuvõttu visuaalselt. Hea tulemus on, kui vastu on võetud 20-27 vakla.

Vageldamise tehnika. Vaglale tuleb läheneda kaare poolt siis on oht väiksem, et vagel saab tõstmise käigus kahjustada.

Ampperede valik ja ettevalmistamine:

Ampperedeks valime sellised mesilaspered, mis on hea arenguga. Mesilasperes on piisavalt noori mesilasi. Eriti hea amppere saab moodustada sellisest perest, kus on juba näha esimesi sülemlemise märke.

1. Variant: ampperes on ema

Mesilaspere katab mesilaste, haudme ja söödaga kahte või kolme korpust (parem on kui pere on kolmel korpusel). Mesilasema eraldan emalahutus võrega kas ühele või kahele korpusele. Ülemisse korpusesse teen koha kasvatusraami paigutamiseks, selleks eemaldan keskelt kolm kõrge asemele tõstan alumisest korpusest kaks avashaudme kõrge koos ammesilastega (nende kahe kõrje vahele hiljem asetan kasvatusraami vakladega). Pesakorpusesse (alumisse) asetan ära võetud haudmekärgede asemele ilused kärjed emale munemiseks. 3-4 tunni möödudes panen kasvatusraami vakladega ampperre.

2. Variant: ampperes ei ole ema

Mesilaspere kahel korpusel (mesilased peavad kõrge katma paksult).

A. Eemaldan perest ema.

B. Ülemisse korpusesse teen koha kasvatusraami paigutamiseks, selleks eemaldan äärmise meekärje, nihutan keskelt haudmekärjed äärepoole. Tuleb jälgida, et mõlemale poole kasvatusraami jääks avashaudmega kärjed, nende kahe avashaudmekärje vahele hiljem asetan kasvatusraami vakladega.

Paarumisperede moodustamine ja emastamine. Paarumisperedele võtan noori mesilasi raputades neid vastavasse kasti, kust mõne aja möödudes lendavad lennumesilased ära, noortele mesilastele pihustan vett peale siis püsivad mesilased paremini paigal, seejärel tõstan kas plastikust või papist kopsikuga parasjagu mesilasi paarumistarru. Kui mesilased on tarus lasen noore paarumata ema neile seltsiks.

Noore ema munemise kontroll. 10-11 päeval peale paarumisperede moodustamist ja ema andmist kontrollin kas ja kui paju on ema munenud. Sõltuvalt ilmastikust võib ema munema hakkamine ka veidi venida, kuid liiga kaua ei ole mõtet oodata, kuna ema kvaliteet vastavalt sellele langeb.

Uues kooruva emakupu lisamine. Peale paarunud mesilasema eemaldamist ei saa enam nii lihtsalt uut paarumata ema lisada, nagu ma esimese ema panin. Kõige kindlam viis paarumistarust emastada on seda teha küpse emakupuga. Kooruv noor mesilasema võetakse mesilaste poolt hästi omaks. Selliselt korduvalt toimides on võimalik ühest paarumistarust saada kolm vahel ka neli paarunud mesilasema. Kõik muidugi sõltub ilmast ja tööde täpsest planeerimisest.